

คู่มือ
การจัดทำ เปลี่ยนแปลงและแก้ไข
แผนพัฒนาท้องถิ่น

สำนักปลัด เทศบาลตำบลแร่
อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร

www.tambonrae.go.th

โทร. ๐-๔๒๑๖-๔๘๗๖ (ต่อ ๑๐๑-๑๐๒)

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๑๔ พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ หมวด ๒ มาตรา ๑๖ (๑) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ประกอบกับระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ ระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑ และตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท๐๘๑๐.๓/ว ๖๐๔๖ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และงบประมาณจากเงินสะสมในช่วงของแผนนั้น รวมทั้งวางแนวทางเพื่อให้มีการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตาม โครงการพัฒนาที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงได้จัดทำคู่มือการจัดการจัดทำ เปลี่ยนแปลง และ แก้ไขแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลแร้วขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงขั้นตอนการ ดำเนินการดังกล่าว

สำนักปลัดเทศบาลตำบลแร้ว

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
นิยาม	๑
ความหมาย	๑ - ๒
- แผนพัฒนา	
- แผนพัฒนาท้องถิ่น	
- การทบทวน	
- การแก้ไข	
- การเพิ่มเติม	
- การเปลี่ยนแปลง	
ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	๒
ขั้นตอนในการเพิ่มเติมแผนพัฒนาท้องถิ่น	๓
ขั้นตอนในการเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น	๔
ขั้นตอนในการแก้ไขแผนพัฒนาท้องถิ่น	๕
การประชุมประชาคม	๖
รูปแบบการจัดประชุมประชาคมฯ	๗

๑. นิยาม

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๖๑

๑. แก่ไขคำว่า “แผนพัฒนาท้องถิ่น” เป็น “แผนพัฒนาท้องถิ่น” และ “แผนพัฒนา” เป็น “แผนพัฒนาท้องถิ่น” เพื่อให้ห้วงระยะเวลาของแผนพัฒนาท้องถิ่นสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่ม จังหวัด และแผนพัฒนาภาค ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๐

๒. แก่ไขวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนภาคราชการ และหรือรัฐวิสาหกิจ ผู้แทนประชาคมท้องถิ่น ในคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ผู้แทนประชาคมท้องถิ่น ในคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น จากอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี เป็นอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี

๓. การเพิ่มเติมแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประชาคม ท้องถิ่น

๔. การเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

๕.

การเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับโครงการพระราชดำริ งานพระราชพิธีรัฐพิธี นโยบายรัฐบาล และนโยบายกระทรวงมหาดไทย ให้เป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น

๖. การประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบ แก่ไข จากอย่างน้อยปีละสองครั้ง ภายในเดือนเมษายนและภายในเดือนตุลาคมของทุกปี เป็นอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายใน เดือน ธันวาคมของทุกปี

๒. ความหมาย

แผนพัฒนา หมายความว่า แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนพัฒนาท้องถิ่น หมายความว่า แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กำหนด วิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์ โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์ การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาหมู่บ้านหรือ แผนชุมชน อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนา ที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณ แต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าและให้หมายความรวมถึงการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนา ท้องถิ่น

การทบทวนแผนพัฒนา หมายความว่า การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม แก่ไข ลักษณะเหมือนตอนจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีการประชาคมท้องถิ่นแล้วแต่กรณีประชุมคณะกรรมการ และสภาฯให้ความเห็นชอบก่อนประกาศใช้

การแก้ไขแผนพัฒนา หมายความว่า (ไม่ใช่สาระสำคัญ) หมายถึง การแก้ไขข้อผิดพลาด โดยต้องไม่ทำให้วัตถุประสงค์และสาระสำคัญเดิมเปลี่ยนแปลงไป การแก้ไขข้อความ เช่น คำผิด สระผิด การแก้ไขชื่อ

การเพิ่มเติมแผนพัฒนา หมายความว่า การเพิ่มโครงการ ครุภัณฑ์ กล่าวคือไม่มีโครงการ ครุภัณฑ์ ในแผนพัฒนาท้องถิ่นที่จะดำเนินการ และ อปท.เห็นว่าเป็นอำนาจหน้าที่ เพื่อประโยชน์ของประชาชนที่สำคัญ มีงบประมาณ จะดำเนินการ ให้เพิ่มเติมแผน

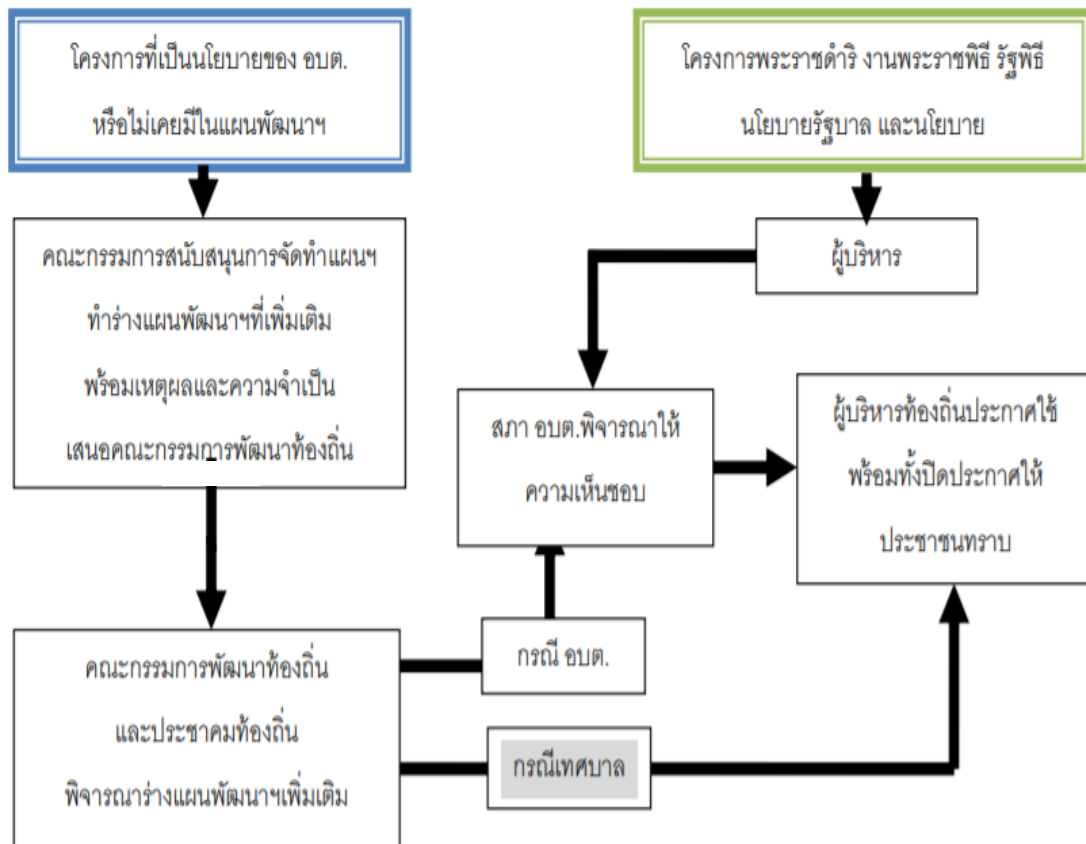

๔. ขั้นตอนในการเพิ่มเติมแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๘ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๙ (ให้ยกเลิกความในข้อ ๒๒ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน) เพื่อประโยชน์ของประชาชน การเพิ่มเติมแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ตามขั้นตอน ดังนี้

“(๑) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เพิ่มเติมพร้อม เหตุผล และความจำเป็นเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(๒) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประชาคมท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เพิ่มเติม สำหรับ องค์การบริหารส่วนตำบลให้ส่งร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เพิ่มเติมให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาตามมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ด้วย เมื่อแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เพิ่มเติมได้รับความเห็นชอบแล้ว ให้ส่งแผนพัฒนาท้องถิ่นดังกล่าวให้ผู้บริหารท้องถิ่น ประกาศใช้ พร้อมทั้งปิดประกาศให้ประชาชน ทราบโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้บริหารท้องถิ่น ประกาศใช้” “ข้อ ๒๒/๒ ในกรณีเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับโครงการพระราชดำริ งานพระราช พิธี รัฐพิธี นโยบายรัฐบาล และนโยบาย กระทรวงมหาดไทย ให้เป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น

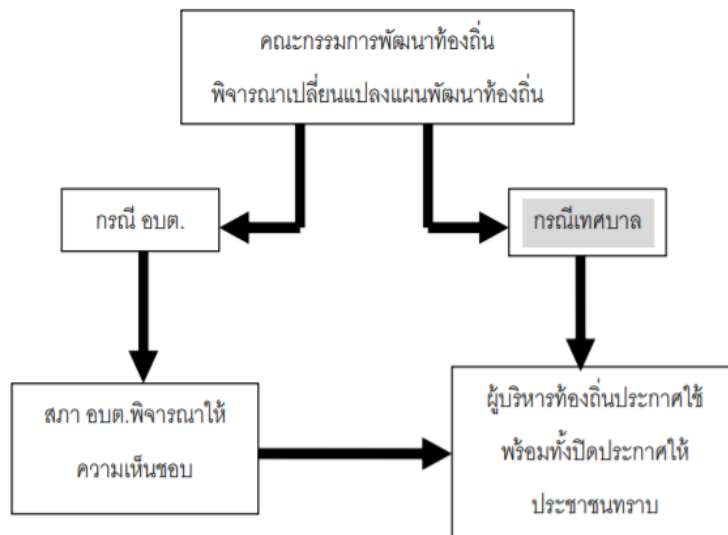

๕. ขั้นตอนในการเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๘ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๐ (ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๒๒/๑ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๘)

เพื่อประโยชน์ของประชาชนการเปลี่ยนแปลงพัฒนาท้องถิ่น ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ส่งร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เปลี่ยนแปลงให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณา ให้ความเห็นชอบก่อน

เมื่อแผนพัฒนาท้องถิ่นได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว ให้ส่งแผนพัฒนาท้องถิ่นดังกล่าวให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้

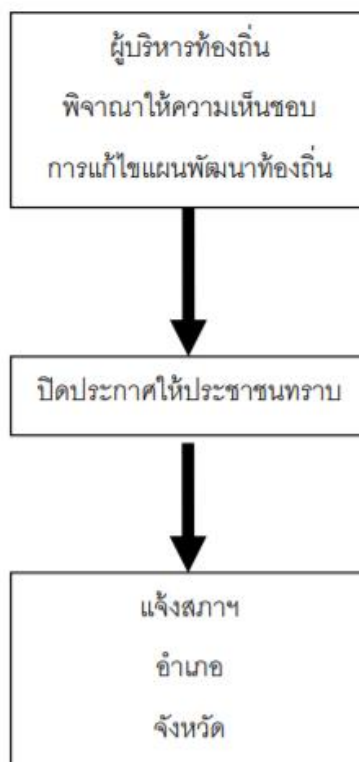

๖. ขั้นตอนในการแก้ไขแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๘ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๘ (ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของข้อ ๒๑ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๘)

ข้อ ๒๑ การแก้ไขแผนพัฒนาเป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น

เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นได้เห็นชอบแผนพัฒนาท้องถิ่นที่แก้ไขแล้ว ให้ปิดประกาศให้ประชาชนทราบโดยเปิดเผย ไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นชอบ พร้อมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัดทราบด้วย

การประชุมประชาคม

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนชุมชน/หมู่บ้าน

ให้ สำนัก/กอง/ส่วน ที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาชุมชนรวบรวมและนำข้อมูลที่ได้จากชุมชน/หมู่บ้าน มา ประสานกับผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

การประชุมประชาคมสามารถดำเนินการพร้อมกันกับการประชุมเพื่อจัดทำแผนชุมชน/หมู่บ้านได้

ประชาคม หมายถึง การรวมกลุ่มของประชาชน/ชุมชนเพื่อดำเนินกิจกรรมเคลื่อนไหวและผลักดัน การพัฒนาท้องถิ่น ให้ดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ภายใต้กระบวนการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจ

ประชาคมท้องถิ่น เป็นการรวมกลุ่มทั้งภาคประชาชน ภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจและร่วมรับผิดชอบ

ประชาคมท้องถิ่นตามนัยหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๒/ว ๖๐๐ ลว. ๒๙ ม.ค. ๕๙

- กรณี อบต. หมายถึง ประชาคมหมู่บ้าน และ ประชาคมตำบล
- กรณี ทต. หมายถึง ประชาคมชุมชน และ ประชาคมชุมชนตำบล
- กรณี ทม. หมายถึง ประชาคมชุมชน และ ประชาคมชุมชนเมือง
- กรณี ทน. หมายถึง ประชาคมชุมชน และ ประชาคมชุมชนนคร
- กรณี อบจ. หมายถึง ประชาคมอำเภอ และ ประชาคมจังหวัด

การจัดประชุมประชาคม

๑. ตรวจสอบองค์ประกอบของประชาคมตามสัดส่วนที่กำหนด
๒. เตรียมหัวข้อการประชุม (จัดทำวาระ)
๓. เตรียมการบันทึกการประชุม สมุดบันทึกการประชุมควรแยกกัน
๔. เตรียมทีมงาน วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น
๕. เตรียมข้อมูลพื้นฐานแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชน
๖. เตรียมสถานที่ประชุม
๗. เตรียมการเชิญกรรมการประชาคม และผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนทั่วไปในพื้นที่เป้าหมาย
๘. ประธานการประชุมประชาคมควรเป็น คือ นายก อบต. (ในฐานะประธานคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น) หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย
๙. ต้องรักษาเวลาและดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบวาระ
๑๐. เน้นการลงมติในแต่ละประเด็นให้ชัดเจนเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบ

รูปแบบการจัดประชุมประชาคมท้องถิ่นเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนา
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘

๑) ความหมายของการประชุมประชาคมท้องถิ่นสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การประชุม หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปได้มาพบปะกันตามกำหนดนัดหมายมาร่วม ปรัชญาหารือ เพื่อร่วมกันคิดอย่างมีวัตถุประสงค์มีระเบียบวิธีและเวลาที่กำหนดให้เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความคิด เพื่อแก้ปัญหาในท้องถิ่น

การประชุมประชาคมท้องถิ่น หมายถึง การที่บุคคลที่อยู่ในท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มา ประชุมกันเพื่อร่วม คิดร่วมท้าวร่วมตัดสินใจร่วมตรวจสอบร่วมรับประโยชน์ร่วมแก้ปัญหาปรัชญาหารือแลกเปลี่ยน เรียนรู้ เพื่อแก้ปัญหาสำหรับการพัฒนาท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒) ประชาคมท้องถิ่น สำหรับเทศบาล

(๑) **ประชาคมหมู่บ้าน** หมายถึง การประชุมบุคคลหรือครัวเรือนที่อยู่ในหมู่บ้าน เพื่อร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตัดสินใจร่วมตรวจสอบร่วมรับประโยชน์ร่วมแก้ปัญหา ปรัชญาหารือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาสำหรับการ พัฒนาท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบล ซึ่งเทศบาลตำบลมีหน้าที่จัดให้มีการประชุม ประชาคมหมู่บ้านทุกหมู่บ้านใน เขตเทศบาลตำบล การประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ให้ใช้สัดส่วนระดับหมู่บ้าน ซึ่งสัดส่วนที่เข้าร่วมประชุมโดยรวมจะต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ กรณีที่จัดให้มีการประชุม เพื่อประชาคมหมู่บ้านครั้งแรก สัดส่วนที่เข้าร่วมประชุม ครั้งแรกไม่ควรร้อยละ ๖๐ ในการประชุม ครั้งต่อไปให้ใช้ สัดส่วนที่เข้าร่วมประชุมตาม ความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ระยะเวลาในการกำหนด ประชุมประชาคมหมู่บ้านให้เป็นไปตามความเหมาะสมของเทศบาลตำบล นั้นๆ

(๒) **ประชาคมตำบล** หมายถึง การประชุมบุคคลหรือครัวเรือนที่อยู่ในตำบล เพื่อร่วมคิดร่วมทำร่วมตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบร่วมรับประโยชน์ร่วมแก้ปัญหา ปรัชญาหารือ แลกเปลี่ยน เรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา สำหรับการ พัฒนาท้องถิ่น ตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาล ซึ่งเทศบาลมีหน้าที่จัดให้มีการประชุม ประชาคมตำบล (ทุกหมู่บ้าน) การประชุม ประชาคมตำบล เพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ให้ใช้สัดส่วนระดับตำบล ซึ่งสัดส่วนที่เข้าร่วมประชุม โดยรวมจะต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ กรณีที่จัดให้มีการประชุม เพื่อประชาคมชุมชนตำบลครั้งแรก สัดส่วนที่เข้าร่วม ประชุมครั้งแรกไม่ควรร้อยละ ๖๐ ในการประชุมครั้งต่อไปให้ใช้ สัดส่วนที่เข้าร่วมประชุมตามความเหมาะสมของสภาพ พื้นที่ของเทศบาลตำบล แต่ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ระยะเวลาในการกำหนดประชุมประชาคมตำบลให้เป็นไปตาม ความเหมาะสมของเทศบาลตำบลนั้นๆ

การประชุมประชาคมหมู่บ้าน การประชุมประชาคมตำบล วิธีการประชุม การนำเสนอ ข้อมูลการประชุม รูปแบบและวิธีการประชุมตำบลในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน การประชุมประชาคมตำบลให้ ดำเนินการตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และนาระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีว่าด้วยงาน สารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖

มาบังคับโดยอนุโลม การประชุมประชาคมตำบล ต้องผ่านกระบวนการประชุมประชาคมหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน ก่อนทุกครั้ง

การคัดเลือกสัดส่วนประชาคม ให้นายกเทศมนตรีร่วมกับรองนายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล หัวหน้าหน่วยงาน ระดับ หัวหน้าสำนัก ผู้อำนวยการกอง และรองปลัดเทศบาล ร่วมกันคัดเลือกสัดส่วนการประชุม ประชาคมสัดส่วนระดับ หมู่บ้านและสัดส่วนระดับตำบล

